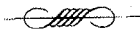

пунктах, а саме для земельних ділянок зелених зон і зелених насаджень та земельних ділянок об'єктів фізичної культури і спорту. Земельні ділянки, що надаються для садівництва, а також дачного будівництва, не підпадають під дію мораторію.

Таким чином, на законодавчому рівні необхідно обумовити зміну цільового призначення земельних ділянок, на яких знаходяться садові та дачні будинки, що можуть бути переведені в житлові будинки.

*Статівка Анатолій Миколайович,
професор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор*

ДЕЯКІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Відповідно до статистичних даних площа сільськогосподарських земель, відведених під органічне виробництво, зростає з 164449 га у 2002 р. до 270320 га у 2011 р. (частка сертифікованих органічних земель у структурі сільськогосподарських угідь України у 2011 р. становила майже 0,7 %), а кількість сертифікованих (за міжнародними стандартами) виробників – з 31 до 155 відповідно (таблиця). Водночас, середня площа одного органічного сертифікованого господарства за цей період зменшилася з 5305 до 1744 га [1].

Тому з метою забезпечення справедливої конкуренції та належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, покращення основних показників стану здоров'я населення, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів, а також гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні 3 вересня 2013 року було прийнято Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», який набув чинності з 10 січня 2014 року.

Актуальність його прийняття не викликає сумнівів, оскільки відсутність правового регулювання унеможливила організацію системи акредитації сертифікаційних органів, а також перешкоджала експорту органічної продукції на міжнародному ринку.

Розроблення вищезазначеного нормативного акту відбувалося з метою інтеграції вітчизняного законодавства до законодавства ЄС, а також на виконання розпорядження ради ЄС № 834/2007 від 28 січня 2007 р. «Щодо органічної продукції та маркування продуктів екологічних», регламенту Комісії (ЄС) № 223/2003 від 5 лютого 2003 р. щодо вимог до маркування, пов'язаних із методом органічного виробництва кормів, сумішей кормів та що вносить зміни до регламенту Ради (ЄЕС) № 2092/91, регламенту Комісії (ЄЕС) № 94/92 від 14 січня 1992 р., що визначає детальні правила імплементації заходів щодо імпорту з третіх країн, передбачених регламентом (ЄЕС) № 2092/91 щодо органічного виробництва сільськогосподарської продукції та зазначення відповідного посилання на сільськогосподарській продукції та харчових продуктах, Закону України від 21 листопада 2002 р. «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. «Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, постанови Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011 р. «Про затвердження Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» та ін.

Специфікою органічного виробництва сільськогосподарської продукції є економічні, екологічні та соціальні ефекти від здійснення цього виду діяльності, які полягають у наступному:

- економічний – зумовлений готовністю споживачів сплачувати більшу ціну за продукцію органічного виробництва, зниженням вартості матеріальних ресурсів (агрохімікатів та

- пально-мастильних матеріалів від 30 до 97 %). Водночас, цей напрям потребує значних інвестицій у виробництво, також зростає собівартість продукції через зниження урожайності у період конверсії та у випадку невисокого рівня родючості ґрунтів, природної продуктивності тварин і насіння;
- соціальний – зумовлений значним обсягом ручної праці, що уможливило органічне виробництво для дрібних сільськогосподарських виробників з власною працею. Наприклад, у Франції, де 4,5 % ферм та 3,6 % сільськогосподарських земель є органічними, в органічних фермах зайнято 2,4 найманих середньорічних працівника, тоді як у традиційних – 1,5;
 - екологічний – зумовлений поступовим відновленням якості земельних ресурсів, залучених до процесу виробництва, через дотримання сівозмін, застосування зелених добрив та методів біологічної боротьби зі шкідниками, технологій обробітку ґрунту, спрямованих на мінімальне втручання, зниження ущільнення ґрунтів, а також зниженням забруднення водою і атмосферного повітря через обмеження застосування синтетичних агрохімікатів, збереження локального біорізноманіття через заборону застосовувати генетично модифіковані організми [2].

Між тим прийняття спеціального Закону, дійсно, окреслило правове поле регулювання органічного виробництва сільськогосподарської продукції, проте і викликало немало дискусій з цього приводу. Аналіз положень зазначеного нормативного акта дає підстави стверджувати, що він містить значну чисельність бланкетних норм, які відсилають до іншого законодавства, яке досі не приведено у відповідність, вимагає використання великої кількості технічних норм, більшість з яких на сьогодні ще не розроблені. Зокрема, існує лише проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Детальних правил виробництва непереробленої органічної продукції (сировини) рослинного походження, у тому числі грибів». Така ситуація призводить до проблем його реалізації на практиці. Тому необхідним є приведення вітчизняного законодавства до відповідних вимог з метою його ефективного реалізації, оскільки така ситуація призводить до існування «мертвороджених» норм.

Ще однією проблемою Закону є відсутність детальної процедури отримання сертифікату відповідності та ступенева система отримання дозволу. Поза увагою залишилося також врегулювання державної підтримки органічних сільськогосподарських товаровиробників, оскільки відбувається посилання до Закону України від 24 червня 2004 р. «Про державну підтримку сільського господарства України», який не містить положень про органічне виробництво. Проте в розпорядженні Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. «Про затвердження плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» вказується на необхідність розроблення інвестиційних програм, передбачення пільг для заохочення впровадження органічного землеробства.

Таким чином, прийняття Закону України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» заклало підвалини правового регулювання такого виробництва, проте, вітчизняне законодавство потребує удосконалення, а також чіткої регламентації з метою його ефективного застосування на практиці.

Використані джерела:

1. *Органік в Україні / Федерація органічного руху в Україні // Режим доступу: <http://www.organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>.*
2. *Щодо напрямів розвитку органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні. Аналітична записка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1292>.*

